

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

Ditlhaloso

LEANO LA THUSO

Sena se bolela leano la bophelo mabapi le kakaretso ya:

- a) boleng ba melemo ya leano, e seng hakalo tefo ya selemo le selemo, eo ho tla fanwa ka yona (ho sa lekolwe dibonase dife kapa dife tse tla hlwauwa ho latela ke tekolo ya radinshoreense wa nako e telele); hape le
- b) tjehelete e lefuwang kgwedi le kgwedi ya kgutliso eo ka yona ho lokelwang ho fanwa ka tjehelete ya selemo le selemo, e sa fete R18 000 kapa tjehelete e nngwe e phahameng jwaloka Letona le hlakisitse mme e kenyeletsa leano la ho boela o nka inshoreense mabapi le leano le jwalo.

Penshene ya selemo le selemo

Tjehelete e tsitsitseng e lefuwang bakeng sa nako e itseng e behilwang kapa bakeng sa bophelo ba monga pholisi.

Konteraka ya Pholisi

Konteraka ya pholisi ke tokomane ya molao e ntshuwang ke khampani ya inshoreense e tshwereng dintlha ka botlalo tsa melemo, ditefo tsa kgwedi le kgwedi, dipehelo le maemo hammoho le nomoro ya pholisi.

KGUTSUFATSO LE KHOPI YA LEANO LA THUSO

Haeba o kenela/nka pholisi ya thuso o tshwanelwa ke ho fumana kgutsufatso ya bonyane dintlha tse latelang, tse bitswang -

- a) tseo tsa boemedi bo entsweng ke wena kapa boemong ba hao ho radinshoreense tseo di nkuwang ke radinshoreense jwaloka disebediswa tsa dihlahlobo tsa dikotsi tlasa pholisi ena;
- b) tefo e hulwang kgwedi le kgwedi hammoho le melemo ya pholisi eo ho fanwang ka yona tlasa leano lena; hape le
- c) diketsahalo mabapi le melemo ya pholisi di lokela ho hlahiswa hammoho le maemo (haeba a le teng) moo melemo eo ho ke keng ha fanwa ka yona.

O tlamehile ho fuwa kgutsufatso ena nakong ya matsatsi a sa feteng 60 kamora hore o nke pholisi. Monga pholisi o tla tshwanelwa ke ho fuwa, ha a kopa, khopi ya pholisi.

BOTSAMAISI

Sena se bolela hore motho ya fuweng boikarabelo bo ngotsweng ho hlaha ho radinshoreense ho etsa mosebetsi wa botsamaisi mabapi le sekema sa sehlopha sa thuso ya kgwebo e tobileng mme ya nang le laesense jwaloka setho sa FSP ho latela Molao wa FAIS kapa eo e leng moemedi jwaloka ha ho hlakisitse Molaong.

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

SEKEMA SA SEHLOPHA SA THUSO YA KGWEBO

Sena se bolela dipehelo tsa melemo ya pholisi tlasa leano la thuso ho sehlopha moo-

- a) batho/motho ka mong e leng monga pholisi;
- b) ha ho na tshebetso e tla dumellwa ya ho kena tlasa mokgatlo o mong o le motho ka mong;
- c) motho ka mong eo bophelo ba hae bo sireleditsweng ke inshoreense a lefa tjehelete e hulwang kgwedi le kgwedi ka ho toba kapa ka mokgwa o mong;
- d) pholisi e ka nna ya khanselwa ke mokgatlo ofe kapa ofe o amehang pholising eo, ebile
- e) pholisi e na le tshireletso ya nako e itseng fela (sena se bolela hore pholisi e tla dula e ntse e sebetsa bakeng sa nako e itseng e hlakisitsweng empa e seng bakeng sa bophelo ba monga pholisi eo).

TSE BEHELETSWENG KA THOKO

Maemo kapa mafu a lenaneng la tokomane ya leano tseo e bang di baka lefu la motho ya inshorilweng (batho ba sireleditsweng tlasa pholisi ena), ha ho na molemo o tla lefuwa.

MOFANI WA DITSHEBELETSA TSA DITJHELETE

Enwa ke motho ya nang le laesense ya Boto ya Ditshebeletso tsa Ditjhelete hore a ka fana ka dikeletso kapa ditshebeletso tsa bonamodi/mothusi (tse jwaloka pokeletso ya porimiamo).

RADINSHORENSE WA NAKO E TELELE

Sena se bolela motho ya ngodisitseng kapa ya nkuwang a ngodisitswe jwaloka radinshoreense wa nako e telele tlasa Molao wa Inshoreense ya Nako e Telele ya laolwang ke Boto ya Ditshebeletso tsa Ditjhelete. Radinshoreense wa nako e telele o fumana diporimiamo tsa hao mme o na le boikarabelo ba ho lefa melemo ha o hlokahala.

MELEMO YA PHOLISI

Sena se bolela boholo/ditjhelete, ditshebeletso kapa melemo e meng ho kenyeletswa tefo ya selemo le selemo/kgwedi le kgwedi. Monga pholisi o tshwanetswe ke ho batla/kopa hore molemo wa thuso ya pholisi o hlakisitsweng ka mokgwa o mong e seng boholo ba tjehelete eo a e fuwang e le boholo ba tjehelete maemong ao boholo ba tjehelete bo tlamehile ho lekana le boleng ba ditjeo ho radinshoreense wa nako e telele tseo a tla beng a di jere ha melemo ya pholisi eo e neng e -

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

- tla tswa/fanwa ka yona ho na le boholo ba tjehelete eo. Boholo ba tjehelete bo ka nna ba se fete R18 000.

MONGA PHOLISI

Sena se bolela motho ya tshwanetsweng ke ho fuwa melemo ya pholisi tlasa pholisi eo.

TJHELETE E HULWANG KGWEDI LE KGWEDI/ DIPORIMIAMO

Sena se bolela tekolo eo ho fanwang ka yona kapa eo radinshoreense a tla e fuwa hore radinshoreense a fane kapa a e nkang ho fa monga pholisi le melemo ya pholisi.

MOSIRELETSI WA INSHORENSE YA NAKO E TELELE

Enwa ke motho ya ikemetseng eo wena jwaloka monga pholisi a ka buisanang le yena haeba o na le tletlebo kgahlano le khamphani ya inshoreense. Dintlha ka botlalo tsa ho buisana le Mosireletsi wa Inshoreense di hlalishitswe tsebisong ya molao hape le leqephele le kamorao la bukana ena.

BOEMEDI

Sena se bolela motho ofe kapa ofe, ho kenyeletswa motho ya hirilweng kapa ya fuweng boikarabelo ke motho eo ya boletsweng kgetlo la pele ya fanang ka tshebeletso ya ditjehelete ho tlelaente bakeng sa mofani wa ditshebeletso tsa ditjehelete, ho latela maemo a khiro kapa boikarabelo bo bong ekaba bofe kapa bofe empa e behella ka thoko phano ya ditshebeletso tsa botlelereke, ba setekginiki, tsamaiso, tsa molao, akhaonting kapa tse ding ka mokgwa wa tlatsetso kapa boemo ba botlatsetsi, mme tshebeletso eo:

- a) ha e hloke boahlodi karolong ya motho ya sa tswa bolelwa; kapa
- b) ha e kgannele tlelaente diphethisetsanong dife kapa dife tse tobileng mabapi le sehlahiswa sa ditjehelete ho arabela dipotso tsa kakaretso.

Seo o lokelang ho se tseba ka thuso ya dipholisi

THUSO YA PHOLISI e tlamehile ho WELA TLASA radinshoreense wa nako e telele. MONGA PHOLISI o tlamehile ho fuwa ka KGUTSUFATSO YA PHOLISI kapa ha a kopa ka KHOPI ya pholisi. Monga Pholisi o tlamehile ho fana ka ditsebiso tse jwaloka:

- Lebitso ka botlalo la kgwebo la FSP/moemedi hammoho le la radinshoreense wa nako e telele;
- Nomoro ya boingodiso (nomoro ya FSP) ya FSP/moemedi kapa radinshoreense wa nako e telele;
- Aterese ya Poso kapa ya bodulo ya FSP/moemedi kapa ya radinshoreense wa nako e telele;

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

- Nomoro ya mohala mme moo ho kgonehang nomoro ya selefounu ya FSP/ moemedi kapa ya raisnhorensense wa nako e telele;
- Diaterese tsa Inthanete le imeili tsa FSP/moemedi kapa radinshorensense wa nako e telele;
- Lebitso le dintlha tsa ho buisana le diofisi/motho e mong/ya amehang.
- Dintlha ka botlalo tsa FSPs/baemedi tseo radinshorensense wa nako e telele a kenelang konteraka ka tsona;
- Ntlha ya hore diFSP/baemedi ha ba hirwa ke radinshorensense wa nako e telele;
- Ntlha ya hore konteraka e mahareng a motshwari wa pholisi/maphelo a inshorilweng hammoho le radinshorensense wa nako e telele;
- Lebitso le dintlha tsa ho buisana le lefapha la boikamahanyo le tshwanetseng. Maamong ao FSP/moemedi ya hloakang moofisiri wa boikamahanyo, ho ka nna ha fanwa ka dintlha tsa motho ya ka sehloohong);
- Ho sa natse hore FSP o tshwere ditiiseletso, ho se nke boikarabelo ba seporofeshenale kapa tje. Ha ho se jwalo, radinshorensense wa nako e telele o hloka ho hlakisa seo ho Monga Pholisi;
- Porimiamo le melemo e lefuwang;
- Na tshireletso e qala neng;
- Ke eng e sireleditsweng le hore ke eng e siyo (tse beheletsweng ka thoko);
- Nako ya ho ema;
- Dipehelo tsa ho etsa/kenya ditleleimi; hape le
- Ntlha ya hore Motshwari wa Pholisi o na le kgetho ya ho nka melemo ya pholisi ka mokgwa wa tshebeletso ya lepato kapa ka mokgwa wa tefo ya tjelele e le jwalo.

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

Dipotso tseo o hlokang ho di botsa hammoho le ditsebiso tse ding tseo o lokelang ho di fumana ho hlaha ho morekisi

1. Q: Ke Radinshoreense ofe wa nako e telele eo o mo emetseng?

A: Motho ya rekisang pholisi o tlamehile ho fana ka bopaki mme bo tlamehile ho ba foromong ya kopo hammoho le tokomane ya pholisi eo o e fuweng.

2. Q: Ke eng Nomoro ya Pholisi?

A: Sena se hloka ho hlakiswa/bontshwa tokomaneng ya pholisi eo o e fuweng.

3. Q: Ke mang eo nka mo kenyeletsang pholising ena?

A: Ho latela mofuta wa tshireletso, o ka nna wa dumellwa ho kgetha/thonya ditho tsa lelapa tse haufinyane le wena. Ka kopo etsa bonnete ba hore o kgetha tshireletso e nepahetseng bakeng sa hona.

4. Q: Na ke lefa bokae?

A: O lokela ho botsa ho motho ya o rekisetsang tshireletso eo. Ka kopo, boela o etsa bonnete ba hore o tla kgona ho lefa tjehelete/porimiamo e hulwang kgwedi le kgwedi ya tshireletso eo o e kgethang.

5. Q: Na ke lefa kgwedi le kgwedi, kotara le kotara kapa selemo le selemo?

A: O tlamehile ho fumana hore o tlamehile ho lefa neng.

6. Q: Na ke lokela ho lefella pele kapa morao?

A: O tlamehile ho fumana hore na o tlamehile ho lefa maqalong a kgwedi (ho lefella pela) kapa mafelong a kgwedi na (o salletse morao).

7. Q: Na ke tlamehile ho lefa jwang?

A: Dipholisi tse ngata di dumella batho ho lefa ka ho kenya/tlisa tjehelete letsohong, ekaba ka taelo ya ho hula bankeng kapa taelo ya ho hula moputsong. Etsa bonnete ba hore o utlwisisa hore na o tlamehile ho lefa porimiamo ya hao jwang.

8. Q: Haeba ke lefa ka ho tlisa tjehelete ka letsoho, na ke tla fumana rasiti?

A: E, o tlamehile ho fumana rasiti. Ka kopo, etsa bonnete ba hore e na le lebitso la radinshoreense wa nako e telele ho yona.

9. Q: Na diporimiamo tsena di ka nyoloha kamoso/nako e tlang?

A: Diporimiamo tsa dipholisi tse ngata di a nyoloha. Ka kopo, botsa motho ya o rekisetsang pholisi hore na diporimiamo tsa hao di tla nyoloha neng. O lokela hore le wena o itlwaetsa/ikamahanya le ditokomane tsa pholisi mabapi le ditsebiso tsena.

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

10. Q: Na tshireletso ya ka e tla qala neng?

A: Ho ka nna ha ba le dinako tsa ho ema tse teng pholising tse tla hlakiswa tokomaneng ya pholisi ya hao.

11. Q: Ke eng dinako tsena tsa ho ema?

A: Ena ke nako e maqalong a tshireletso ya hao moo o lokelang ho ema hanyane mme o sa tlo tshwanelwa ke ho fumana melemo ya pholisi ha ho ka etsahala hore o hloka hore. Tokomane ya pholisi ya hao e tlamehile ho hlakisa hore na nako ena e telele ho le hokae.

12. Q: Na dinako tsa ho ema di a sebetsa haeba lefu ke la kotsi ya koloi?

A: Hangata, dinako tsa ho ema ha di sebetsa haeba lefu le bakilwe ke kotsi ya koloi. Le ha ho le jwalo, tokomane ya hao ya pholisi e tlamehile ho hlakisa hore na nako ya ho ema e a sebetsa maemong a lefu la kotsi ya koloi.

13. Q: Na ho na le ho behellwa ka thoko?

A: Tsena di tla hlhela ho melawana le maemo tokomaneng ya hao ya pholisi.

14. Q: Ho etsahalang ha ke tlodisa tefo kapa ke emisa ho lefa?

A: O ke ke wa hlola o sireleditswe mme ha o qala ho lefa hape, dinako tsa ho ema le ho behella ka thoko di ka nna tsa boela tsa sebediswa.

15. Q: Na tshireletso e emisa neng bakeng sa motho ka mong?

A: O tlamehile ho fuwa dintlha ka botlalo, haholoholo tsa bana.

16. Q: Na ke tla fumana bopaki ba ho ba setho?

A: O tlamehile o fumane tokomane ya pholisi hammoho le kgutsufatso e phethahetseng ya hore na ke mang ya sireleditsweng, tjelele e lefuwang, dinako tsohle tsa ho ema le ho behelwa ka thoko.

17. Q: Na nka eketsa tshireletso ya ka hamorao?

A: E, o ka nna wa eketsa/nyolla melemo pholising ya hao, haeba tokomane ya pholisi e dumela, nako efe kapa efe; sena se tla boela se nyolla diporimiamo tsa hao. Ho behellwa ka thoko le dinako tsa ho ema di ka nna tsa sebetsa ho melemo e ekeditsweng.

18. Q: Na nka kenya tleleimi mabapi le lefu?

A: O tlamehile ho fuwa diphelelo tsa tleleimi ka botlalo melawaneng le maemong.

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

19. Q: Na nka khansela pholisi ya ka?

A: O ka nna wa khansela pholisi ya hao nakong ya matsatsi a 30 kamora ho lefa porimiamo ya hao ya pele mme o fumane puseletso ka botlalo haeba ha o a ka wa tleimela lefu. Kamorao ho moo, pholisi e ka nna ya khanselwa nako efe kapa efe empa ho ke ke ha kgutlisetswa diporimiamo.

20. Q: Ho etsahalang ha pholisi yohle e iswa/fetisetswa ho radinshoreense wa dinako tsohle?

A: Sena se ka etswa empa o tlamehile ho tsebiswa mme o bolellwe hore na e na le tshwaetso efe ho wena le batho bao nakong e fetileng ba neng ba sireleditswe tlasa pholisi mabapi le tsohle tse ka hodimo mona. Radinshoreense wa nako e telele e motjha o tlamehile ho o fa setifikeiti se setjha sa botho. Haeba o ikutlwa eka o maemong a hlokang tekano kapa a betere, o tlamehile o buisane le radinshoreense wa nako e telele a ntseng a sebetse hanghang fela ha ho kgonahala.

21. Q: Na ho etsahalang haeba ke na le tletlebo kapa potso?

A: Wena kapa batho bao o ba kgethileng ho una molemo ba lokela pele ba fetisetse/lebise potso eo ya hao ho radinshoreense wa nako e telele. Haeba o sa kgotsofala, o ka raporota tletlebo eo ho Mosireletsi wa Inshoreense ya Nako e Telele kapa Botong ya Ditshebeletso tsa Ditjhelete (FSB).

ELA HLOKO: Dintlha tsa Mosireletsi wa Inshoreense hammoho le FSB ba lokela ho o hlakisetsa dintlha tsohle mme di fumaneha kamorao ditsebisong tsa bukana ena.

BOROUTJHARA BA THUSO KA KGWEBO

Dintlha tsa ho buisana

MOSIRELETSI WA INSHORENSE YA NAKO E TELELE

Lebokese la Poso 45007, Claremont, 7735

Mohala : (021) 674 0951

Imeili: info@ombud.co.za

MOSIRELETSI WA BAFANI BA DITSHEBELETSO TSA DITJHELETE

Lebokese la Poso 74571, Lynwood Ridge, 0040

Mohala: 0860 324 766

Fekese: (012) 348 3447

Imeili: info@faisombud.co.za

BOTO YA DITSHEBELETSO TSA DITJHELETE

Lebokese la Poso 35655, Menlo Park, 0102

Aterese ya Bodulo: Riverwalk Office Park, Block B

41 Matroosberg Road, Ashlea Gardens Ext 6, Menlo Park, 0081

Nomoro ya mohala e sa lefelloweng: 0800 20 20 87 or 0800 11 04 43

Imeili: info@fsb.co.za / ced.consumer@fsb.co.za

Webosaete: www.fsb.co.za

Bukana ena ke ya FSB. Ha o batla ho e hatisa hape kapa ho e sebedisa o ka fumana tumello ho mongodi wa yona ka ho ngolla; Consumer Education Department of the Financial Services Board, Lebokose la Poso 35655, Menlo Park, 0102

Imeile: CED.consumer@fsb.co.za kapa

Letsetsa: 012 428 8000